

vah včasih nemudoma v malo urah v posvetovanje sklicati; če tedaj večina ne biva v Ljubljani, on ni sklepčen, zamuda pa utegne škodljiva biti banki; tudi popotnina vnanjih množí po nepotrebnem stroške; a tudi število delničarjev Kranjskih in med njimi Ljubljanskih je tolikošno memo družih, da vsak lahko previdi, da številna razmera opravnega sveta taka je le pravična. — Zbor sprejme to resolucijo z velikansko večino 1967 proti 264.

Zatem so potrjene bile nekatere spremembe družbinih pravil. Delničar kanonik Urh pogrša med njimi ono premembo §. 36. zarad sejinih mark, o katerih je dr. Jan. Bleiweis govoril. Dr. Costa omeni, da ta pogrešek izvira le iz hitrice, s katero se je dnevni red za pričujoči zbor osnoval, da pa se to zgodi v prihodnjem obénem zboru.

Zdaj je prišla namesti izstopijših opravnih svetovalcev (namesti Fl. Konška, dr. Št. Kočevarja, Mihaela Hermana, A. Pesariča, Jan. Stuhca in dr. Valente) volitev 6 novih svetovalcev na vrsto. Med oddajanjem volilnih listov se je, na „Narodovo znajdbo“ se sklicujoči učitelj Jamšek iz Štajarskega, oglasil z deklaracijo, da on ne voli Šolmajer-a zato, ker je svak dr. Costi, pa tudi dr. Kar. Bleiweis-a in Fr. Sovana zato ne, ker sta si v žlahti. Ta deklaracija je izbudila veliko smeha, ker nikomur ni bilo ukazano, koga naj voli, tedaj tudi Jamšku ne; če pa je s svojim izrekom hotel demonstrirati „Narodovo“ modrost, da tudi za banke velja uradniška postava, videl je iz izida volitve, da tisočerni glasovi delničarjev se ne brigajo za kliko brez zaupanja med ljudstvom, ampak da hočejo moze v gospodarskem odboru bankinem imeti, ki jih dežela pozná za veljavne možé in v ktere ona svoje zaupanje stavi. Da bi učitelj Jamšek poznal pregovor nemški „bei Geldsachen hört alle Gemüthlichkeit auf“, lahko bi si bil prihranil svoj debut s smešno deklaracijo. — Izvoljeni so bili posestnik Ivan Vilhar v Ljubljani (z 2303 glasovi), dr. Karol Bleiweis, primarij deželne bolnišnice v Ljubljani, Franc Mikuš, župnik v Brežicah na Štajarskem, trgovec Miha Pakič v Ljubljani, France Šolmajer, odbornik družbe kmetijske v Ljubljani in Franc Sovan mlajši, trgovec v Ljubljani — vsi z 1981 glasom — tedaj zopet z velikansko večino. Poleg teh je dobil dr. Pavlič iz Velikovca 280, M. Žvanut iz Trsta 372, Rapoc iz Maribora 296, dr. Moše iz Ljubljane 266, Peter Grazelli iz Ljubljane 275, nekteri drugi pa še manj glasov. — Za namestnike opravnih svetovalcev pa so bili izvoljeni: Andrej Jeglič, dež. računovodja iz Gorice z 2094, Jože Kušar, trgovec v Ljubljani in Mih. Stare, posestnik iz Mengša z 2014 glasovi.

Za preglednike bankinih računov sta bila izvoljena: Andrej Kremžar, oskrbnik deželne bolnišnice z 1872 in Franc Ravnikar, deželni blagajnik v Ljubljani z 1864 glasovi, — za njuna namestnika pa France Potočnik, stavbeni svetovalec, in Hugo Turk, trgovec v Ljubljani.

S tem je bil prvi obéni zbor končan.

Na večer so pevci čitalnični in dramatičnega društva nazočim delničarjem na čast v gostilnici čitalnični napravili pevsko zabavo; vse sobe so bile polne in čez polnoči je trajala prijateljska veselica. Dr. Vošnjak-Zarnikove množice — ni bilo vmes.

Slovansko slovstvo.

* *Politični katekizem za Slovence* — tako se zove knjižica, ktero je ravnokar v Celovcu na svetlo dal odbor katoliško-konstitucionalnega društva (poleg nje pa tudi nemško enacega obsežka pod naslovom:

Wegweiser für Wähler der österr. Rechtspartei“. Obé knjižici se dobite pri odboru gori imenovanega društva v Celovcu: slovenska po 12 kr., nemška po 10 kr.

Prebravši obe knjižici vzkliknili smo radostno: Živio odbor! ki si dal ob pravem času lepo podučilni knjižici na svetlo. Še posebne hvale vredna pa je slovenska, ktera tako lahko umevno (v vprašanjih in odgovorih) podučuje v vseh zadevah, ki jih mora dandanes o srenjskih, deželnih in državnih zadevah vedeti tudi preprosti človek, če noče pasti v brezno sleparskih časnikov. Ker bi v hišo vsacemu kmetu in vsacemu obrtniku radi spravili po vsem Slovenskem to zlata vredno knjižico, zato opominjamo vse naše gospode duhovne po deželi, vse naše župane, vse čitalnice in vsa kat. politična društva, naj kar brž sežejo po „političnem katekizmu“ in ga širijo po vsi svoji okolici, da pride na tisoče tega katekizma v dežele slovenske; korist bode naši stvari neizmerna — in knjižica ne stane več kot 12 soldov!

Da pa vidijo naši bralci, kako obravnava knjižica svoje predmete, vzamemo za pokušnjo mal košček iz nje in sicer tisti, ki govori o volitvah tako-le:

1. Ali so volitve imenitne?

Volitve so neizrečeno imenitne.

Avstrija je namreč ustavna država; toraj postav ne delajo cesar sam ali ministri, temuč postave si dela ljudstvo samo. Godrnjati in tožiti nič ne pomaga; po toči zvoniti je zastonj; kakoršne zastopnike ali poslance si ljudje izvolijo, take postave tudi imajo — dobre ali slabe, pravične ali krivične, koristne ali škodljive. Zatorej Slovenci! spoznajte, kako imenitne da so volitve, naj si bojo volitve za občinski odbor, za deželni ali državni zbor. Vse so preimenitne, — spoznajte in k srcu si vzemite to, pa delajte!

2. Kaj pa je storiti, da dobimo dobre volitve?

Marsikaj je storiti pred volitvami, pri volitvah in po volitvah.

3. Kaj pa je storiti pred volitvami?

Vojščaki se vadijo za boj že tedaj, ko je še vse mirno in tiho in še nihče morebiti na vojsko ne misli. Kedar je morebiti sovražnik pred durmi, tedaj se še le pripravljati, oboroževati, zakladati in vaditi, to bi bilo se ve da prepozno. Ravno taka je tudi pri duševni vojski, ko se različne stranke sprimejo in bijejo duševno bitev.

Treba se je torej pripravljati na volitve; no! kako pa?

Domorodec naj si prizadeva:

a) Da napravi politično stranko, pa brez vsega nepokoja, brez vse jeze in sovraštva. To nikoli ni dobro, če ste pšenica in ljulika skupaj v enem žaklju; tiste šalobarde, ki niso ne krop ne voda, ne riba, ne miš, so malo prida. Na eno stran se mora vsak pošten mož nagniti, z eno stranko mora potegniti: „Kdor ni z menoj, je zoper mene“. Pošten domorodec naj toraj svoje ljudi spoznava in zbira; očitne in zagrizene nasprotnike pri miru pusti: „črnca zastonj umivaš“; — boječe in omahljive tolaži in osrčuje; — zanesljive prijatelje pa vabi in zbira v eno kolo. Rajni profesor dr. Jak. Zupan je rekel: „Gospodje domorodci! glejte, da vas bode zmirom več!“

Domorodec naj si prizadeva:

b) Da ljudi svoje stranke v političnih zadevah podučuje in izobražuje. V ta namen naj priporoča bukve in časnike svoje stranke; — naj snuje ali pomaga snovati katoliško politična društva; vabi in prosi družnike, naj k zborom pridno dohajajo, pri zborih govori sam in si priskrbuje še tudi drugih

govornikov; — po zborih pa naj v kak časnik nanzanja, kaj se je pri zboru govorilo, obravnavalo in sklepalo.

Domorodec naj si prizadeva:

c) Da ljudem zaupanje vdihuje do prvakov svoje stranke. Vsak politično izomikan in zrel narod ima svoje prvake, katerih besede poslušajo in na ktere se zanaša, prisega in bije. Tako mora tudi pri vsaki stranki biti. Posamni udje morajo zaupanje in prepričanje v srcu nositi, da jim prvaki dobro hočejo, da ne iščejo njih volne, temuč le njih sreče.

To se pa doseže s tim:

Da domorodec svojim ljudem razklada, a) kaj prvaki hočejo. Naj torej naši domorodci dobro in tenjko prebirajo in prevdarjajo vse, kar je bilo zgorej (na straneh 27 itd.) rečeno o programu avstrijske pravne stranke. Kjer se več družnikov zbere, bodi pod lipo, ali za mizo, ali v zboru, povsod domorodec o naši stranki kaj pove in razklada, zdaj to zdaj uno točko našega programa.

Potlej naj domorodec pove:

b) Kaj je ta ali uni prvak naše stranke že storil, za ljudstvo. Govoriti in sladke obljube delati, to je kaj lahko; ali delati, truditi se, se posmehovanju in zasramovanju izpostavljati, v nevarnosti se podajati, tudi zgube in škode se ne bati, — to je pa druga, to je težavna pa tudi bolj redka reč. Domorodci! Kar ste lepega in slavnega brali ali slišali od kakega prvaka, nadvezujte pred svojimi ljudmi na véliki zvon, da se čuje daleč in široko okoli. Ako pa vidite ali slišite, da prvake črnijo in se zaupanje do njih spodkopuje, — ne molčite, spodbijajte in izgovarjajte, častite in branite kolikor je le mogoče: „Sloga podpira, nesloga podira“.

c) Slednjič se pridobiva zaupanje do svojih prvakov tudi s tem, ako se ljudem ob pravem času in na pravem mestu mirno in nestrastno kaže in razklada, kaj naši nasprotniki hočejo in počenjajo. Naši nasprotniki po celem svetu trobijo, da jim le sreča in blagor ubogega ljudstva pri srcu leži. Zraven pa le oni za mastnimi službami segajo, si le svoje mošnjice pitajo, le oni lenobo prodajajo in dobre volje uživajo. Nekdaj ubogi Šindler si je kupil kraljevsk grad in Giskra je postal milijonar. Ljudstvo pa le toži in zdihuje, ko odpre svoje davkovske bukvice. — Naši nasprotniki trdijo in prisegajo, da nimajo nič zoper vero in cerkev. Zraven pa sv. Očeta papeža, škofe in duhovnike zmirjajo in preganjajo, ljudem pa božjo službo in besedo jemljejo: — v Švajci je bilo 97 duhovnikov ob službo djanih, cerkve so bile zaprte, in več kot 50.000 katoličanov je brez sv. maše, sv. zakramentov in pridige. — Naši nasprotniki se radi imenujejo in hvalijo, da so posebni prijatelji kmečkega stanú. Ni dolgo, kar so liberalci pokazali, kako lepo skrbijo za kmečki stan. Na Dunaji so bogatini, ki so na „borsi“ s papirjem strašno visoko igrali, pred nekimi dnevi zgubili 400—500 milijonov. Štrašen ravs in kavs je postal ne samo na Dunaju, temuč tudi po drugih mestih. Pa kaj so liberalci počenjali, da bi se tem igralcem in sleparjem hitro in zdatno pomagalo? Letali so od Poncija do Pilata, da bi pomoči dobili; še na to so tiščali, naj nasa c. k. vlada pomaga in dnarja, ki ga iz naših davkov nabere, tem ljudem posodi. Še se spominjamo, kako je pred nekimi leti — kakih 8—10 let bo, jelo dnarja zmanjkovati, in kako so kmetje prišli v strašne stiske. Hiša, živina, zemlja ni imela skoraj nobene vrednosti, za nekaj rajšev so šle zavoljo malega dolga kmečka posestva na kant in so prišle poštene družine ob vse. Kje so pa tedaj bili naši liberalci, da bi bili na pomoč pritekli nesreč-

nim kmetom na deželi? Liberalni ptički niso ganili ne jezika, ne peresa, ne noge, saj ni šlo tedaj za judovske milijonarje, temveč le za uboge kmete. — Naši nasprotniki se širokoustijo, kako da bojo v deželnem zboru za svoje volilce, za ubogo ljudstvo na noge stopili in se poganjali. Poznamo gospode, ki so sprva res malo zobe kazali, — pa liberalna stranka jim je ta ali uni dobiček ponudila, in vse je bilo pri kraju. Gospodje Kljunovci še niso pomrli! Na take dogodbe, katerih se vsak dan dosti bere po časnikih, naši prijatelji naj dobro pazijo, jih ob pravem času in na pravem mestu svojim ljudem povedó in tako libereluhom prelepe šeme znad obličja potegnejo. Tako bode vsak pameten človek takim dobičkarjem in sleparjem hrbet pokazal in upanje do prvakov naše stranke se bode oživljalo, razširjalo in uterjevalo. Tako bojo vse zanjke in limanice nasprotnikov zastonj.

To naj dela domorodec pred volitvami.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Savinske doline 30. maja. (*Žalostni fiasko dr. J. Vošnjaka na Štajarskem.*) „Novice“ so v zadnjem listu, ki so ga iz „N. fr. Presse“ o Celjski volilni skupščini posnele, pač pravo zadele, rekši, da čakajo, kaj bode „Slov. Gospodar“ o „Pressini“ bahariji rekel; češ, da „Narodovcem“ in njihovim telegramom ni besedice verjeti, dokler se pravo ne izvé od druge strani. In prav so imele. Skoro vse, od konca do kraja, kar je ovi telegram po svetu nesel in kar je „Narod za njim kramljal, je laž. S povekšalnim steklom je štel „glave svojih ljubljencev“ in naštel jih je — 150, čeravno jih je komaj tretjina bila, — vsi predlogi Vošnjakovi so jetiko dobili, in pogumni in bistrourni kmet, župan Vivoda je 4 dohtarje v žakelj vteknil. Tak je bil konec dr. Vošnjakovega in Zarnikovega izleta na Štajarsko zemljo 25. dne t. m. Tolažite se drage „Novice“, da Slovenci iz Savinske doline nismo se še izneverili Vam bratom na Kranjskem in spominu Slomšekovemu; vedite, da njihov duh še zmirom med nami vlada in da le mala peščica je tacihi ljudi, ki so se liberaluhom, bodi si slovenskim, bodi si nemškimi, zaslepiti dali. Vsi mi tudi hočemo napredek naše národne stvari, za ktere smo se borili, ko še mnogih dohtarjev ni bilo; — al verni smo ostali našemu pregovoru: „stara vera, stara petica, staro vino“. Stare petice so res že zginile, a nepo naši krivdi; vzeli so nam jih, pa bankovce dali; zdaj nam brezverci hočejo tudi sveto nam staro vero vzeti, — nak! te pa nam ne boste nikdar vzeli, ako Bog dá in poštenost slovenska! — Po tem mojem poročilu, ki se vpira na resnico, katero sem zvedel od častitega moža, po zmoti povabljenega med „Narodove“ mameluke, po dr. Zarnikovem govoru pa prepričanega, da v tej skupščini se ne dá nič mirno govoriti, pa beríte zdaj, kar „Slov. Gosp.“ o „volilnem shodu v Celji“ piše, da vidite, ali je resnično to ali ne, kar se je meni poročalo iz onega Celjskega shoda, kjer je zbrano bilo 150 osób — to je, minus 100!

„V nedeljo 25. dne t. m. *) je bil v Celji na poklic g. dr. Vošnjaka volilni shod, kterege se je — kakor se nam iz zanesljivega vira poroča — vdeležilo kakih 40 oseb. Od duhovnikov bila sta le dva: preč. kanonik in dekan A. Žuža in župnik dr. J. Lipold. Gosp. kanonik Žuža je proti dr. Vošnjaku in dr. Zarniku stališče pravne stranke dobro in pogumno branil. Prav

*) Po obljudi v zadnjih „Novicah“ natisnemo celi popis onega shoda Celjskega. Vred.

nosti. Ako ne pošljejo potem v treh dneh otroka v javno ljudsko šolo, zapadejo kazni od 1 do 5 gld., ako pa ne morejo plačati, naj se to spremeni v zapor največ do 24 ur.

§. 23. Ako krajna šolska oblast izve, da se je otrok, ki je dolžan v šolo hoditi, med šolskim letom iz domačega v drug šolski kraj preselil, naj to naznani dotični krajni šolski oblasti. Ako pa izve, da se je tak otrok preselil iz drugega v domači kraj, naj ga potem zapiše v zapisnik med šolske otroke in naj se ravna po §§. 19. in 21. pričujoče postave.

§. 24. Krajna šolska oblast pregleda vsakega pol meseca zapisnik zamud, ki ga predloži šolsko vodstvo, in ravna po okoliščinah zoper stariše ali njihove namestnike. Ravna se pa tukaj ravno tako, kakor pri otroku, ki je dolžan v šolo hoditi, ter ni postavno oprošen, pa se je bilo vendar čisto zamudilo, takega otroka pošlji v javno ljudsko šolo (§. 22). Šolske zamude, ako niso dostojno opravičene, so enake tem, ki niso nikdar priuščene.

§. 25. Kazen se nalaga do 10 gold. ali do dveh dni zopora, ako so stariši to storili iz dobičkarije.

Ravno tako se kazni povikša, ako stariši in njih namestniki ponavljajo iz kazilne zanikernosti otrok ne pošiljajo v šolo. V takem primeru mora se kazni nalagati do 20 gold. ali do štirih dni zopora.

Ako taki stariši dobivajo podporo iz ubožne blagajnice ali iz kakega drugega dobrodelnega zavoda, se more naravnati, da jim to podporo dotična gosposka za nekaj časa in deloma utegne.

§. 26. Lastniki fabrik, obrtnij, rudnikov, šotorezov itd., kateri ne priganjajo otrok pri njih delajočih k rednemu šolskemu obiskovanju, pridejo v kazni napovedano v §§. 22., 24. in 25.; po okoliščinah se tudi kazni sme trikrat povečati.

§. 27. Otroci, ki so dolžni v šolo hoditi, se zbrišejo še le takrat iz zapisnika, ako s spričevalom javne šole dokažejo (§. 21. drž. postave 14. maja 1869. leta in §. 17. te postave), da so si pridobili najpotrebnejših vednosti.

§. 28. Prinašati omenjenega spričevala ni treba otrokom, kateri so v tem času na kakošni viši šoli, in kateri so po duhu in telesu zanesljivo taki, da ne morejo doseči namen ljudske šole.

§. 29. Stariši ali njihovi namestniki, kateri razen teh dveh primerljev (§. 28.) otroke iz šole jemljejo, preden dobé spričevalo, zapadejo ravno takim svarilom in kaznim, kakor so napovedane za zanikerno šolsko obiskovanje. Ravno tisto velja lastnikom fabrik, obrtnij, rudokopov in šotorezov in dr., kateri odvrtačujejo pri njih delajoče otroke od obiskovanja šol.

§. 30. Kazni omenjene v §§. 18., 22., 24., 26. in 29. nalaga v prvi stopinji okrajna šolska oblast. Ravna se tukaj po pravilih, ktera uravnujejo preiskavo in razsojo pri prestopkih, na ktere se v splošnem kazenskem zakoniku ni gledalo.

§. 31. Pritožbe zoper razsodbe o tej reči, da namreč otroci niso začeli v šolo hoditi, ali da so jo slabo obiskovali, ali da so pred časom izostali, nimajo odločilne moči, ako ne merijo zoper kaznilne sklepe.

§. 32. Zoper stariše, ki so bili že večkrat kaznovani, pa vendar trdovratno ne polnujejo svojih dolžnosti, kar se tiče šolskega obiskovanja njihovih otrok, naj se sproži ravnanje po §§. 176. in 177. splošnega drž. zak. Lastnikom fabrik in dr. se more, ko prvičkrat ponové prestopki, pravica odreči, da za šolo ugodne otroke jemljejo v svoje naprave. (Kon. prih.)

Slovansko slovstvo.

Iz „političnega katekizma za Slovence“.

(Konec.)

Kaj je storiti pri volitvah?

Vnet in previden domorodec že pred volitvami, ko je še vse tiho in mirno, ne počiva in ne miruje; — kedar pa se razpišejo volitve in pride dan volitve, tedaj pa še le prav napne vse strune in žile in dela na vse kriplje.

Pa ni modro delati tako v en dan; delati je treba pametno in previdno. Kako pa?

a) Pred vsem je treba napraviti krajni volilni odbor. Trije, štirje možje ene fare ali občine se pogovorijo in sklenejo, vzajemno in složno delati pri volitvah. Zato ni treba nobenega dovoljenja. Najpred ti možje naznanijo to, da so napravili krajni volilni odbor, glavnemu volilnemu odboru in ostanejo ž njim v zvezi, tako dolgo, da so volitve pri kraji. Ta krajni volilni odbor vzame vso volilno reč v svoje roke in jame potem srčno in krepko delati; kako pa? Tako-le:

b) da za dobre volitve agituje. Kaj pa je to: agitovati? To se pravi: delati in prizadevati si, da si jih več pridobi k svojej stranki in da jih nakloni na to, naj volijo po njegovi volji, — to se vé, da vse to se mora goditi po postavnem, poštemem potu. To ni samo le pravica, to je celó dolžnost vsacega rodoljuba, ki ga je volja poštemo in resnično delati za „vero, cesarja in domovino“;

c) naj pregleda volilne imenike, to je, naj pregleda zapisnike, v katerih so v kmečkih občinah zaznamovani tisti, ki imajo pravico voliti, naj se tirja, da se vzame v imenik. Ako pa je kdo iz nasprotne stranke vpisan med volilce, ki nima pravice voliti, naj se tirja, da se izbriše. Posebno se je potegniti za to, da se posestnice vpišejo; kajti one se ne smejo osebno udeleževati volitev in zmage. Zatoraj domorodci, pozor! Pregledujte imenike pa ob pravem času, da ne zamudite dôbe, do ktere se reklamacije ali popravki sprejemljejo.

Dalje:

d) naj krajni volilni odbor skliče zборе, v katerih se volilci pogovarjajo in posvetujejo, koga bojo volili. §. 14. deželnega volilnega reda pravi odločno, da ima o času, ko so volitve razpisane, vsak volilec pravico, volilce sklicevati v zборе. Ni treba, da se to kaki gosposki naznani, še manj, da se za dovoljenje prosi. Možje volilci se zberó in posvetujejo.

V teh zborih se najprej sklene, kateri volilni možje se bojo volili. To je najimenitnejša in poglavitna reč. Volilni možje namreč odločujejo, ali bode zmaga naša ali ne; kajti če imamo zanesljive, zvedene in pošteme volilne možje, je volitev poslanca potem malenkost in igrača. Ti se ne dajo ne premotiti, ne podkupiti, ne prestrašiti nikomur; stojijo trdno kot skale in ostanejo mož beseda.

Zatoraj preiščite in preresetujte vse volilce cele občine ali fare, in zberite si za volilne možje take, ki so že pri poprejšnjih volitvah se držali kot poštemjaki in korenjaki; une pa, ki so jo vam že zvali in se skazali kot fige-moze, ali take, ki so očitno drugih misel, ali ki nimajo pri sosedih spoštovanja, ljubezni in zupanja, take pa le pustite pri miru in jih ne jemljite za volilne možje.

Ko ste tako svoje sosede djali na rešeto, po tem razdelite volilne možje tako, da pride na vsako vas in vsako stran eden ali več, kakor jih volite manj ali več.

Ko je vse preresetano in sklenjeno, potem se za-

pišejo vsakemu volilcu imena tistih mož, ki so se izbrali za volilne može.

Slednjič si volilci v roko sežejo in zaobljubijo, da pridejo na dan, ko se bojo volili volilni možje, vsi od konca do kraja ob pravem času in na odločeno mesto. Verjemite, Slovenci mili! da od nasprotnikov ne bode manjkal nobeden, če tudi je z eno nogo že v grobu; pomislite, da so te volitve prva stopinja, da zmagamo. Opominjajte in pokličite svoje prijatelje in pojdite skup na volilno vojsko!!

Dalje je treba:

e) da se izbrani volilni možje kake doline ali kakega okraja, še predno volit gredo poslanca, zberó v skupni zbor. Da lože vsi volilni možje pridejo, naj se shod skliče v tak kraj, ki, kolikor je moč, leži v sredi doline. Volilni možje bojo gotovo vsi možje, ki imajo glavo in srce na pravem mestu, katerim je mar za občno srečo in blagor. Zatorej sme se zaupati, da pri tem shodu ne bode manjkal nobeden; kajti ta skupni shod je preimeniten. Pri tem shodu se bode morebiti že tisti gospod osebno pokazal in oglasil, kateri kandiduje, to je, ki se jim ponuja in priporoča. Če pa to mogoče ni, naznani se volilnim možem vsaj njegovo ime in razklada, kaj on misli o tej ali uni zadevi, kako misli v deželnem ali državnem zboru glasovati pri tem ali unem prašanji.

Slednjič si volilni možje dajo besedo, da vsi vsi na odločeni dan ob pravi uri pridejo na volišče, da seboj prinesó svojo izkaznico (legitimacijo), in da glasujejo — primaruha! naj si bo kar rado — za izvoljenega kandidata. Dobro je tudi, da se bolj oddaljeni volilni možje že zvečer pred volitvijo, bolj bližnji zjutraj zberó v posebnem, za nje odločenem kraju — bodi-si kaka kavarna, gostilnica ali kaka druga bolj prostorna hiša. Kdor je bil priča pri kaki volitvi, videl je, kaj uganjajo ljudje, da bi zmotili in prekrstili naše volilce in jih spravili na svojo stran. Tù se delijo cigare; tam teče vino; tù se trgajo volilni lističi in ponujajo novi; tù govorijo slovensko taki škrici, ki drugokrat nimajo za Slovence in slovenski jezik drugih besed kakor „windischer Hund“ in „windische Sausprache“; tam se prilizuje ubogim kmetičem gospod z dolgimi muštacami in drago cigaro, ki drugokrat toliko mara za slovenskega kmetiča, kot za lanski sneg. Tako se dela in tišči na volilce in res posebne zavednosti in posebne moči je treba, da človek ostane zvest in stanoviten. Toraj je neobhodno potreba, da volilci naše stranke vkup ostanejo, vkup večerjajo, vkup kosilčajo, vkup na volišče korakajo.

Stal sem na Štajarskem neko jutro na kolodvoru in čakal na železnico. Tù sem videl, kako so vozovi natlačeni samih kmečkih korenjakov; imeli so možaki bandero in muziko pri sebi. Godci so nasledovali, kmetje so peli, vse je bilo lepo, veselo in pošteno. Popraševaje, kaj to pomeni, sem izvedel, da so to volilni možje in da gredo ravno danes volit. Na banderu so imeli neko ime zapisano, pa ga nisem mogel brati, — menda ime tistega gospoda, ki so ga bili volje voliti. Dalje so tudi pravili, da so zjutraj vsi skup bili pri sv. maši v ta namen, naj jim volitev srečno izide. Slišal sem po tem, da so pri volitvi res zmagali. Slava!

To so poglobitna vodila, katerih naj se volilci naše pravne stranke držijo pri volitvah.“

To smo povzeli iz priporočanega „političnega katekizma“ zato, da bralci naši sami vidijo, kako lepo obdeluje predmet o volitvah, in po tem tudi lahko sodijo, kako obravnava druge predmete o državi, deželi, občini itd. Naj tedaj naši rodoljubi skrbijo, da ta knjižica pride v vsako vas.

* „Časovi književne zabave“, koje sam lani u proljeću na sviet izdao i upisnikom razaslao, u mene još imaju u nekoliko iztisaka po upisnu cieniu od 80 novč.

Molim gg. skupljače, pa i upisnike, koji nisu primili ove moje knjige, neka mi jave, kamo da jim se pošalje; jer mi to treba znati, da se knjiga na pouzdano šalje, a one, koji su primili knjigu, neka mi ili pošalju naznačenu upisnu cieniu, ili povrate knjigu.

Svrh oglašene knjige u mene još ima u nekoliko iztisaka napose na sviet izdanih ovih spisa po naznačenu cieniu: 1. „Vazeće Sigeta grada“ (Uvod i tumač 1866.) po 50 novč., 2. „Danica ilirska“ (1863.—67.) p 2 st., ukoričena po 2 st. 50 novč., 3. „Književna zabava hrvatsko-srbska“ (svezak I.—IV. 1868.—69.) ukoričena po 1 st. 20 novč., 4. „Krvava knjiga, ili somenik na 405 godina poslije propasti slavnoga krajevstva bosanskoga“ 1869.) po 30 novč., 5. „Časovi književne zabave za hrvatski i srbski narod“ (svezak 7. i VI. 1870.) po 80 novč., i 6. „Lira“ (Različne pjeme. Knjiga I.—II. 1870—1871.) po 1 st. 20 novč. — Iako tko naruči ovih spisa, odmah će mu se poslati, pa to ili po gotovinu, ili na pouzeće.

Od mjeseca svibnja lanjske godine svakoj naruci i opremi bezplatno prilažem poviše iztisaka znanih „Slova nad grobom Ljudevita Gaja“, izgorjenih (1872. dne 22. travnja) slavnim našim akademikom Franom Kurelcem.

Kako sam od mjeseca srpnja lanjske godine u odmornih časovih sasvim dosta pored ostalih poslova zabavljen sastavnom, knjigopisnom uredbom starina i knjižnice, osnovane i sabrane pokojnim mojim ocem, pa i poviestnom smotrom, koja treba da udara u nov književan pokret uobće jugoslavenski, a napose hrvatski i srbski, neman kad, da u ovaj par pomišljam na produženje omiljele narodne novovjeke književne zabave, koju će moja „knjižnica“ još ove godine, ako Bog dá, pomoću veledušnih ljubitelja i narodnih učenih zavoda zamieniti, te će mi se u ovoj knjizi prigoda udesiti, da sa zahvalnošću kraj drugih starih pomenem nove spise, koje su mi književni prijatelji i domaći i inostrani poslali — bilo darom, ili uzdarjem za moja djela godine 1872., što sam prošastih godina bio rad, upisivati u „Pogledu po slavenskom svietu“.

Do vieka ću biti zahvalan i svemu narodu, ako se onako odzove knjižnici, kano što mi se dosadašnjoj mojoj književnoj zabavi odzivao, — kad se u pomoć pozove.

U Zagrebu, na obljetnicu izdanja sv. VII. „knjiž. zabave“, 1873. Velimir Gaj.

Mnogovrstne novice.

* *Da bi mož smel već žen imeti*, je 162 žen v državi Massachuseti v severni Ameriki vložilo prošnje vladi, naj za to osnuje posebno postavo. Prositeljice pravijo, da število žensk v ondašnji državi za 40.000 presega število možkih; da pa mož ne bo imel prepira s prejšnjimi ženami, ako vzame novih žen, naj postava odloči, da k vsaki novi ženitvi je treba privoljenja prejšnje žene. — „Sila sicer kola lomi“ — pravi pregovor; al sila mož-željnih Massachusetkih devojk kol ne bode zlomila.

* Po zanesljivih zdravniških poročilih je tista konjska bolezen, ki je lani oktobra meseca v severni Ameriki okoli New-Yorka razsajala in samo v tej okolici napadla okoli 40.000 konj (25. oktobra ni